

گفتگو

با آقای میثم قاسمی

ایکس بی آر ال؛ پدیده‌ای فزاینده وسیله مبادله اطلاعات تجاری

آقای میثم قاسمی

رئیس امور حسابرسی و

گزارشگری مالی

سازمان بورس و اوراق بهادار

سازمان

از شما برای مشارکت در این گفتگو بسیار سپاسگزاریم. جناب عالی در سازمان بورس فعالیت دارید که از ذینفعان اصلی گزارشگری مالی است. در مرکز اطلاع‌رسانی سازمان بورس و اوراق بهادار در صفحه «مدیریت نظارت بر ناشران/اداره امور حسابرسی داخلی و گزارشگری مالی»، مطالب زیادی برای آشنایی با مأموریت، هدفها و برنامه‌های واحد زیر نظر شما ارائه شده است. با وجود این، لطفاً نقش واحد حسابرسی داخلی و گزارشگری مالی سازمان بورس را از زبان خودتان بشنویم.

قاسمی

در حوزه بین‌المللی، کنگره ایالات متحده آمریکا، هیئت نظارت بر حسابداری شرکتهای سهامی عام (PCAOB) را به منظور نظارت بر حسابرسی شرکتهای سهامی عام و با هدف حفظ منافع سرمایه‌گذاران و عموم مردم و از طریق ترویج گزارشهای حسابرسی درست، مستقل و آگاهی‌دهنده ایجاد کرد. نظارت بر این هیئت بر عهده کمیسیون بورس و اوراق بهادار (SEC) است. هیئت نظارت بر حسابداری شرکتهای سهامی عام در راستای نظارت بر حرفه حسابرسی و بهبود وضعیت آن، از تاریخ تأسیس خود سالانه صدها بازرسی در مورد مؤسسه‌های حسابرسی ثبت‌شده نزد بورس اوراق بهادار انجام داده است که نتیجه آن صدور آرای انضباطی و در نظر گرفتن جرایم برای موارد تخلفهای صورت‌گرفته در حسابرسی شرکتهای سهامی عام است. این وظایف در کشور ما بر عهده اداره امور حسابرسی و گزارشگری مالی سازمان بورس است. افزون بر موارد یادشده، می‌توان همکاری و هماهنگی با مراجع

پذیرش مؤسسه‌های حسابرسی براساس مقررات و حصول اطمینان از احراز شرایط تعیین شده در دستورالعمل، از جمله مسئولیت‌های این کمیته است.

مسئولیت کمیته استانداردها و آموزش نیز شامل کمک به تدوین و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رهنمودها، کمک به طراحی و پیشنهاد نمونه صورت‌ها، گزارش‌ها، فرم‌ها و دیگر اطلاعات مالی، ضوابط گزارشگری لازم طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRSs)، پیگیری به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر که ایکس‌بی‌آرال (XBRL) نامیده می‌شود، بررسی و اظهارنظر در خصوص پیش‌نویس استانداردهای حسابداری و حسابرسی جدید، بررسی و نقد استانداردهای حسابداری و حسابرسی موجود و تهیه چک‌لیست رعایت مقررات سازمان بورس اوراق بهادار برای مؤسسه‌های حسابرسی معتمد سازمان است.

سازمان

یکی از ویژگی‌های سازمان بورس و اوراق بهادار این است که در سطح بین‌المللی عمل می‌کند و رویکردی جهانی دارد و از اینرو سازمانی پیشرو است و با تحولات فناوری پیش می‌رود. یکی از این تحولات جهانی، که موضوع بحث ماست، یعنی گزارشگری تجاری الکترونیک، مورد توجه سازمان بورس و اوراق بهادار قرار داشته است. لطفاً درباره کوششهایی که تاکنون سازمان بورس برای توسعه گزارشگری مالی الکترونیک، به‌ویژه به کمک فناوری ایکس‌بی‌آرال انجام داده است، توضیح دهید.

قاسمی

داده‌های اینترنتی و جریانهای اطلاعاتی معانی یکسان جهانی ندارند. بر این اساس، این اطلاعات به‌راحتی قابل فهم، تجزیه و تحلیل و ترجمه از سوی استفاده‌کنندگان نیستند. بدین منظور و در جهت استانداردسازی داده‌ها، زبان نشانه‌گذاری توسعه‌پذیر که ایکس‌ام‌ال (XML) نامیده می‌شود، طراحی شده است. از زبان نشانه‌گذاری توسعه‌پذیر به‌عنوان یک انقلاب در انتقال داده‌ها و

حسابداری و حسابرسی به‌ویژه مراجع تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و دیگر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی در حوزه حسابرسان و امور حسابداری و گزارشگری مالی و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، مقررات و ضوابط گزارشگری لازم را در حوزه وظایف این اداره نام برد. در ایران، مفاد ماده ۲ قانون بازار اوراق بهادار بیان می‌کند: "در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارایی اوراق بهادار و به‌منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، «سور» و «سازمان» با ترکیب وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می‌شود." بنابراین، با توجه به هدف سازمان و به‌منظور دستیابی به این رسالت، ارتقای شفافیت اطلاعاتی ناشران اوراق بهادار از طریق تدوین الزامات گزارشگری مالی، اتخاذ تدابیری به‌منظور پیشگیری از وقوع تخلفات در حوزه حسابرسان و حمایت از حقوق و منافع سرمایه‌گذاران، نظارت بر حسن اجرای قانون و مقررات مربوط در حوزه حسابرسان معتمد سازمان، همکاری و هماهنگی با مراجع حسابداری و حسابرسی به‌ویژه مراجع تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و دیگر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی در حوزه حسابرسان و امور حسابداری و گزارشگری مالی، پیشنهاد و تهیه آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و مقررات و ضوابط گزارشگری را در حوزه وظایف این اداره می‌توان نام برد.

اداره حسابرسی و گزارشگری مالی دو کمیته تخصصی فعال دارد که شامل کمیته پذیرش و نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی معتمد سازمان بورس و کمیته استانداردها و آموزش است. اعضای این دو کمیته از خبرگان و افراد باتجربه و صاحب‌نام در حوزه حسابداری و حسابرسی هستند.

گزارشهای نظارتی در خصوص موارد رعایت نشدن استانداردهای حسابرسی و مقررات بازار اوراق بهادار، از سوی مؤسسه‌های حسابرسی معتمد سازمان به کمیته پذیرش و نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی معتمد سازمان بورس ارائه شده و پس از بررسیهای تخصصی صورت‌گرفته در صورت احراز موارد رعایت نشدن از سوی اعضای کمیته، مراتب به مراجع ذیصلاح اعلام می‌شود. همچنین،

همچنین شناسایی اطلاعات در اینترنت، یاد می‌شود. این زبان دارای کاربردهای فراوانی در حوزه‌های علوم، هنر و تجارت است. ایکس‌بی‌آرال به‌عنوان یکی از اعضای خانواده زبان نشانه‌گذاری توسعه‌پذیر، به ابزاری برای مبادله استاندارد اطلاعات مالی و تجاری بین مؤسسه‌های تجاری در دنیای اینترنت تبدیل شده است.

ایکس‌بی‌آرال در واقع فرایندی است که از طریق آن هر بخش از اطلاعات مالی که واحد تجاری در صدد مبادله آن باشد، رمزگذاری و برچسب‌گذاری (Tagging) می‌شود. این رمزگذاری با استفاده از **دانشنامه** (Taxonomy) استاندارد صورت می‌گیرد. افزون بر اطلاعات کمی، اطلاعات غیرکمی (اطلاعات توصیفی) نیز ممکن است دارای برچسب شوند. در حال حاضر، در سطح بین‌المللی، واژه‌نامه‌های متعددی، برای نیازهای خاص، مانند صورتهای مالی اساسی، گزارشهای حسابداری مدیریت، دفاتر کل، اظهارنامه مالیاتی، گزارشهای خاص شرکتهای بورسی و برنامه‌های حسابرسی وجود دارد. استانداردسازی اطلاعات باعث انتقال مفاهیم و معانی دقیق اطلاعات مبادله‌شده به استفاده‌کنندگان از آن اطلاعات، می‌شود.

بررسی روند تغییرها و تحولات صورت‌گرفته در زمینه استفاده از ایکس‌بی‌آرال نشان می‌دهد که این موضوع پدیده‌ای فراتر از «وسیله مبادله اطلاعات تجاری» است و از آن به‌عنوان زبان آینده گزارشگری مالی یاد می‌شود. امروزه، ایکس‌بی‌آرال در بسیاری از کشورها پیاده‌سازی شده است و هر ساله بر تعداد کشورهایی که از آن برای گزارشگری مالی استفاده می‌کنند، افزوده می‌شود. برای نمونه کشورهای چین، ژاپن و کره جنوبی از اولین کشورهایی هستند که از ایکس‌بی‌آرال در بورسهای خود برای گزارشگری مالی استفاده کرده‌اند. کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا استفاده از ایکس‌بی‌آرال را برای تمامی شرکتهای پذیرفته‌شده در بازارهای سهام، از اوایل سال ۲۰۰۹ اجباری کرده است. در میان کشورهای خاورمیانه، امارات متحد عربی اولین کشوری است که از ایکس‌بی‌آرال برای گزارشگری مالی در بازارهای بورس آن کشور استفاده خواهد کرد. در ایران نیز سازمان بورس اوراق بهادار از سال ۱۳۸۷ مطالعات پیاده‌سازی ایکس‌بی‌آرال را شروع کرده و در پی

به‌کارگیری این شیوه برای گزارشگری مالی شرکتهای در بورس و اوراق بهادار تهران، است.

هم‌زمان با تصمیم سازمان مبنی بر پیاده‌سازی سامانه کدال، انجام مطالعات در خصوص امکان‌سنجی پیاده‌سازی ایکس‌بی‌آرال نیز از اواخر سال ۱۳۸۵ در دستور کار قرار گرفت و به‌اختصار کارهایی که در سازمان بورس و اوراق بهادار انجام شده است را می‌توان به‌شرح زیر بیان کرد:

- ۱- گزارش شناخت و به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری گسترش‌پذیر (اردیبهشت ۱۳۸۶)،
- ۲- بررسی نحوه اجرا و پیاده‌سازی زبان گزارشگری تجاری گسترش‌پذیر (اردیبهشت ۱۳۸۷)،
- ۳- فراهم آوردن مقدمات لازم جهت به‌کارگیری ایکس‌بی‌آرال (آذر ۱۳۸۷)، و
- ۴- تهیه و تدوین دانشنامه اولیه و ارائه به شرکت مجری به‌منظور پیاده‌سازی.

در این مرحله با بررسی صورتهای مالی شرکتهای تولیدی، استانداردهای حسابداری ملی و دیگر اطلاعات درخواستی جهت افشا، یک دانشنامه مبتنی بر دانشنامه تهیه‌شده براساس صورتهای مالی اساسی دربر داشته باشد، تهیه شد. فرایند ایجاد دانشنامه را می‌توان به‌شرح زیر مختصر کرد:

- ۱- جمع‌آوری اطلاعات و اقلام در خصوص شرکتهای تولیدی،
- ۲- طراحی اولیه دانشنامه مبتنی بر دانشنامه تهیه‌شده براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و تعدیل آن بابت مقررات و استانداردهای ملی حسابداری، و
- ۳- طرح و تصویب اقلام صورتهای مالی و نحوه ارائه آنها (در رابطه با دانشنامه تهیه‌شده) در کمیته استانداردها و آموزش سازمان بورس.

الگوی داده و دانشنامه شرکتهای تولیدی و خدماتی (اصلی و تلفیقی) در سال ۹۰ ارائه گردید و از همان سال، ساخت فایل ایکس‌بی‌آرال صورتهای مالی این صنعت با استفاده از اطلاعات مندرج در سامانه کدال شروع شد. اما به‌رغم ساخت الگوی داده‌های صنایع بانک، بیمه، لیزینگ و سرمایه‌گذاری (که تدوین و پیاده‌سازی دانشنامه براساس استانداردهای حسابداری ایران صورت گرفت) و با توجه به اینکه به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از سوی شرکتهای

می‌دهد. با این حال، ایکس‌بی‌آرال را می‌توان به‌عنوان زبانی استاندارد برای گزارشگری مالی، مکمل امکانات سامانه کدال در فرایند افشای اطلاعات دانست.

ایکس‌بی‌آرال برای مدیریت و حساب‌رسان شرکتها، این کارایی را به‌وجود می‌آورد که به داده‌های تجاری بیشتری در مدت زمان کمتری دسترسی داشته باشند. این امر باعث می‌شود تجزیه و تحلیل اطلاعات تجاری آسان‌تر شود که در نهایت به افزایش کارایی حساب‌رسانی خواهد انجامید. زیرا، این امکان برای حساب‌رسان به‌وجود می‌آید تا زمان بیشتری را برای تجزیه و تحلیل صرف کنند و نیروی کمتری را صرف داده‌های کم‌ارزش کنند.

البته باید توجه داشت که تغییرهای فرایند گزارشگری مالی نیازمند ایجاد رویه‌های جدید برای اجرای عملیات حساب‌رسانی است. اگرچه هدف اصلی حساب‌رسانی مالی و استانداردهای حساب‌رسانی تغییر نمی‌کند، اما اسناد و گزارشهای الکترونیکی که در قالب حسابداری هم‌زمان تهیه می‌شود، نقش حساب‌رسان مستقل در فرایند گزارشگری مالی، از جمله خطر حساب‌رسانی و ماهیت تهدیدها را تغییر می‌دهد. استفاده روزافزون از تجارت الکترونیکی، حساب‌رسان را وادار می‌کند که از فنون حساب‌رسانی هم‌زمان و خودکار استفاده کنند. آنهایی که حساب‌رسانی برخط یا حساب‌رسانی پیوسته را انجام می‌دهند، به‌دنبال استفاده از ایکس‌بی‌آرال هستند؛ زیرا معتقدند برای آنکه فرایند حساب‌رسانی بتواند در عصر ارتباطات و اینترنت دوام آورد، باید تغییرهایی در آن رخ دهد.

ماهیت و پیچیدگی خاص ایکس‌بی‌آرال مسائل مهمی را در زمینه آموزش این فناوری برای دانشجویان رشته حسابداری و دانش‌آموختگان این رشته ایجاد می‌کند. اولین پرسش این است که آیا باید مبحث ایکس‌بی‌آرال را وارد آموزش رشته حسابداری کرد؟ در صورتی که پاسخ به این پرسش مثبت است، چه مطالبی و تا چه میزان باید آموزش داده شود؟ شناسایی آمادگی استادان رشته حسابداری برای آموزش مباحث مرتبط با این موضوع و همین‌طور وجود منابع آموزشی مناسب در این زمینه نیز دارای اهمیت می‌باشد. اینها پرسشهایی است که در پژوهشی که به‌همراه دکتر عزیزخانی داشتیم، مورد بررسی قرار دادیم.

ثبت‌شده نزد سازمان در دستور کار قرار گرفت، این پروژه اکنون به حالت تعلیق درآمده است. به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی ممکن است به دلایل زیر به تسریع در امر عملیاتی کردن استفاده از ایکس‌بی‌آرال در ایران و پرهیز از چندباره‌کاری، کمک کند:

۱- هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری اقدام به تهیه دانشنامه براساس استانداردهای بین‌المللی کرده است و واژه‌نامه آن به‌صورت مرتب برای تغییرها در این استانداردها به‌روز می‌شود. از آنجا که واژه‌نامه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بدون حق تألیف است، از اینرو می‌توان از آن به‌آسانی در ایران استفاده کرد. این امر صرفه‌جویی زمانی و مالی زیادی را برای پروژه ایکس‌بی‌آرال به‌دنبال خواهد داشت.

۲- نرم‌افزارهایی که برای عملیاتی کردن ایکس‌بی‌آرال در دنیا تدوین گردیده، به‌طور عمده براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نوشته شده‌اند. در صورت پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ایران می‌توان از این نرم‌افزارها استفاده کرد و بدین ترتیب هزینه‌های مالی و زمانی مورد نیاز برای تهیه نرم‌افزار لازم به‌منظور استفاده از ایکس‌بی‌آرال در ایران، کاهش خواهد یافت.

۳- می‌توان از تجربه کشورهای دیگر که پروژه ایکس‌بی‌آرال آنها براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است، استفاده کرد و همچنین با توجه به ترجمه استانداردهای بین‌المللی از سوی سازمان حساب‌رسانی و پذیرش آن به‌وسیله بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، نیاز به ترجمه عناصر صورتهای مالی به زبانهای مختلف لزومی ندارد.

سازمان

سازمان بورس چه برنامه‌ای برای توسعه گزارشگری مالی الکترونیک به کمک فناوری ایکس‌بی‌آرال در آینده دارد و از حرفه حسابداری و حساب‌رسانی برای مشارکت در این برنامه، چه انتظاری دارید؟

قاسمی

در این خصوص باید توجه داشت که افشای اطلاعات شرکتی پذیرفته‌شده در بورس از طریق سامانه کدال تا حد زیادی برخی از مزایای به‌کارگیری ایکس‌بی‌آرال (از جمله قابلیت جستجو در داده‌ها و دسترسی به‌نسبت سریع به داده‌ها) را پوشش

تجزیه و تحلیل نتایج پژوهش نشان داد ۹۲ درصد پاسخ‌دهندگان (۳۵ نفر از ۳۸ نفر)، خود را با موضوع ایکس‌بی‌آرال آشنا می‌دانند. بیش از نیمی از پاسخ‌دهندگان (۵۵ درصد)، معتقدند که ایکس‌بی‌آرال دارای پتانسیلهای فراوانی برای گزارشگری مالی است و ۱۴ نفر از پاسخ‌دهندگان (۳۷ درصد)، نسبت به چشم‌انداز آینده ایکس‌بی‌آرال مطمئن نیستند. این نبود اطمینان ممکن است ناشی از به‌کارنگرفتن ایکس‌بی‌آرال در ایران و در نتیجه ناآشنایی آنها با توان و قابلیت ایکس‌بی‌آرال باشد.

۷۶ درصد پاسخ‌دهندگان (۲۹ نفر از ۳۸ نفر)، با این موضوع که برنامه آموزشی فعلی حسابداری به اندازه کافی زمینه آموزش ایکس‌بی‌آرال و ایکس‌ام‌ال را فراهم نمی‌آورد، به‌طور کامل موافق و موافق هستند (تنها ۸ درصد پاسخ‌دهندگان با این موضوع مخالف هستند). ۹۲ درصد از پاسخ‌دهندگان با این عبارت که «آموزش ایکس‌بی‌آرال/ایکس‌ام‌ال باید به‌صورت یکپارچه برای دانشجویان رشته حسابداری وجود داشته باشد»، موافق و به‌طور کامل موافق هستند (میانگین ۴/۱۵). از سوی دیگر، تمامی پاسخ‌دهندگان مخالفت خود را با این موضوع که «آموزش ایکس‌بی‌آرال/ایکس‌ام‌ال به دانشجویان رشته حسابداری ضروری نمی‌باشد»، ابراز داشته‌اند (میانگین ۱/۵۴). از این پاسخ‌ها می‌توان نتیجه گرفت که پاسخ‌دهندگان اعتقاد دارند که آموزش ایکس‌بی‌آرال/ایکس‌ام‌ال برای رشته حسابداری ضروری به‌نظر می‌رسد و این بحث همانند دیگر مباحث نوین و به‌روز رشته باید به دانشجویان آموزش داده شود.

نتایج از آن جهت بااهمیت است که مباحث مربوط به ایکس‌بی‌آرال دارای اهمیتی هم‌سطح با دیگر مباحثی می‌باشد که به‌طور سنتی جزو سرفصل درس سیستمهای اطلاعاتی حسابداری هستند و این نشان از ضرورت لحاظ کردن این مبحث در سرفصلهای آموزشی درس سیستمهای اطلاعاتی حسابداری دارد.

سازمان بورس و اوراق بهادار به‌عنوان متولی پیاده‌سازی ایکس‌بی‌آرال در بازار سرمایه کشور به‌همراه انجمنها و جوامع حسابداری ایران، باید حمایت‌های لازم را برای

تدوین و تألیف منابع آموزشی لازم از قبیل کتابهای درسی برای آموزش ایکس‌بی‌آرال/ایکس‌ام‌ال، به‌عمل آورند. تأکید عمده و اولیه مطالب مورد استفاده در منابع تدوینی باید بر چگونگی استفاده از داده‌های مبتنی بر ایکس‌بی‌آرال و معرفی نرم‌افزارهای مربوط به آن باشد. ایجاد یک گروه کاری در انجمنها و جوامع حسابداری ایران برای بخش سیستمهای اطلاعاتی حسابداری، همانند آنچه که در انجمن حسابداری امریکا تشکیل شده، ممکن است کمک مؤثری در این زمینه باشد.

سازمان

یکی از وظایف واحد شما، ارتقای شفافیت اطلاعاتی ناشران اوراق بهادار از طریق تدوین الزامهای گزارشگری مالی است. سازمان بورس، از تمامی بانکها، مؤسسه‌های اعتباری و شرکتهای بیمه و شرکتهای بزرگ ثبت‌شده نزد سازمان بورس خواسته است که صورتهای مالی خود را براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تنظیم کنند. پیشرفت این برنامه چگونه بوده است؟

قاسمی

در طی چند سال گذشته، باتوجه به فضای اقتصادی ایجادشده، امکان انجام فعالیت بیشتری نسبت به قبل برای سرمایه‌گذاران به‌وجود آمده است. البته باید توجه داشت که یکی از اصول بدیهی سرمایه‌گذاری، مقایسه فرصتهای مختلف سرمایه‌گذاری در داخل و خارج از کشور با یکدیگر است. امکان این مقایسه در صورتی فراهم می‌شود که در تهیه اطلاعات مبنای تصمیم‌گیری در صورتهای مالی از یک زبان مشترک استفاده شود.

هرچند که استانداردهای حسابداری ملی کشورمان تا حد زیادی مشابه استانداردهای بین‌المللی است، ولی در هیچ کجا به‌طور کامل بیان نشده که استانداردهای ملی حسابداری ایران به‌طور دقیق مطابق با استانداردهای بین‌المللی است. از همین رو، سازمان بورس و اوراق بهادار که طبق ماده ۲ قانون بازار اوراق بهادار، متولی حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار است، از سال ۱۳۸۹ باتوجه به مزایای به‌کارگیری

براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی فراهم ساخته است. آیا کوششی برای استفاده از این امکانات صورت گرفته است؟

قاسمی

پیش از دسترسی عمومی و به نسبت ارزان قیمت به اینترنت، یکپارچه کردن این سامانه‌های مختلف با استفاده از نیروی انسانی و استفاده از نرم‌افزارهای صفحه‌گسترده، تنها راه برای حل این مسئله برای بسیاری از شرکتها بود. در حالی که در حال حاضر با استفاده از شبکه جهانی اینترنت و فناوری‌هایی مانند ایکس‌بی‌آرال، سازمانها روشهایی کارا تر، مؤثرتر و بهتر برای حل این‌گونه مسائل در اختیار دارند. در واقع، دیگر لازم نیست که شما یک شرکت بزرگ چندملیتی باشید تا بتوانید از یکپارچه‌سازی اطلاعات استفاده کنید. به‌طوری‌که اظهار می‌شود دیگر برای جمع‌آوری داده‌ها برای اتخاذ یک تصمیم (که زمانی حدود دو تا سه ماه زمان می‌برد)، کمتر از یک هفته زمان لازم است. این امر کمک شایانی به تصمیم‌گیری‌های به‌موقع در سازمان می‌کند.

شاخصهای جغرافیایی و تجاری هر منطقه و استفاده از سامانه‌های متفاوت منجر به حجم وسیعی از اطلاعات می‌شود که برای تصمیم‌گیری‌های جهانی و منطقه‌ای تعدیلهایی لازم است. از طرفی، اطلاعات در حجم وسیعی در پایگاه داده هر شرکت و یا نهاد مرتبط با آن، قفل شده است. در واقع همان اطلاعاتی که مورد نیاز مدیران برای تصمیم‌گیری است، در مخزنهایی غیرقابل دسترسی، حبس شده و یا به‌سختی در دسترس است. در حالی که برای مدیران، زمان بسیار نقش حیاتی و مهمی دارد و دسترسی به این مخازن بسیار زمان‌بر و غیرقابل انعطاف است. استاندارد کردن داده‌ها و منابع و استفاده از کلمات مشترک منجر به استفاده بهینه از اطلاعات می‌شود و این کاری است که در واقع ایکس‌بی‌آرال انجام می‌دهد.

موارد گفته‌شده بدین معنا نیست که تمامی سامانه‌ها در گذشته به یکدیگر متصل نبوده‌اند. سامانه‌های تجاری خاص که باید با یکدیگر در ارتباط باشند، در گذشته نیز وجود داشته و بدون در نظر گرفتن مخارج آن با یکدیگر ارتباط نیز داشته‌اند؛ چرا که منافع آن بسیار حیاتی بوده و

استانداردهای بین‌المللی، اقدامهای درخور توجهی را برای پیاده‌سازی این استانداردها انجام داد.

ماحصل تمامی اقدامها، مصوبه ۱۳۹۵/۰۸/۱۸ هیئت‌مدیره محترم سازمان بورس و اوراق بهادار است که طی آن، تمامی بانکها و مؤسسه‌های اعتباری ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، تمامی شرکتهای بیمه ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار و تمامی شرکتهای پذیرفته‌شده در بورس و اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران با سرمایه ثبت‌شده ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال و بیشتر از آن به تهیه صورتهای مالی سالانه، براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ملزم شدند. براساس این مصوبه، حدود ۸۰ شرکت ملزم به تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شده‌اند.

البته نباید منکر وجود چالشهای پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بود که مهمترین این چالشها، بحث ارزش منصفانه و مسائل مالیاتی هستند. با توجه به تعاملهایی که با سازمان امور مالیاتی برقرار شده، مسائل مالیاتی نیز در آینده‌ای نزدیک مرتفع خواهند شد. همچنین در حال حاضر، نمایه ایران در بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی قرار داده شده است و ترجمه فارسی تمامی استانداردها در سامانه بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و سامانه سازمان حسابرسی نیز بارگذاری شده‌اند که شرکتهای ملزم به رعایت استانداردهای یادشده، می‌توانند از آن استفاده کنند. لازم به ذکر است، تعدادی از شرکتهای مشمول این مصوبه، صورتهای مالی حسابرسی‌شده خود را طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه کرده و به این سازمان ارائه داده‌اند.

سازمان

به‌نظر می‌رسد واحدهای گزارشگر در تنظیم صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، که حجم و پیچیدگی افشا در آن بسیار گسترده است، نیازمند رهنمود و ابزار مناسب هستند. بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، امکانات بسیار مؤثر و کارآمدی را به کمک فناوری ایکس‌بی‌آرال، برای تهیه صورتهای مالی

قاسمی

همان‌طور که مشخص است، فرایند حرکت به‌سوی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ابتدا کند بود، اما به‌تدریج شتاب بیشتری به خود گرفت. در حال حاضر، شرکت‌های ایرانی در صورتی که بخواهند سهم خود را در بازار داخلی و خارجی حفظ کنند، باید خود را با شرایط گزارشدهی بین‌المللی وفق دهند. چون افزایش مقایسه‌پذیری، شفافیت بیشتر، جلوگیری از شناسایی و تقسیم سودهای موهوم و کاغذی، جلوگیری از کتمان درآمد، فرار مالیاتی و... از خواسته‌های سهامداران داخلی و خارجی است که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی این خواسته‌ها را برآورده می‌سازد.

در راستای کمک به شرکت‌ها و مؤسسه‌های حسابرسی در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، موارد زیر در اولویت کار سازمان بورس قرار گرفت و پس از تهیه در اداره حسابرسی و گزارشگری مالی و بررسی و تصویب در کمیته استانداردها و آموزش این سازمان، در سامانه اینترنتی سازمان با آدرس www.ifrs.seo.ir منتشر شد:

- ۱- مقایسه استانداردهای حسابداری ملی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از جنبه اندازه‌گیری،
 - ۲- صورتهای مالی نمونه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، و
 - ۳- صورتهای مالی نمونه برای واحد تجاری پذیرنده (واحد تجاری که برای نخستین بار، صورتهای مالی طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ارائه می‌کند).
- از حرفه حسابداری و حسابرسی انتظار می‌رود در راستای حرکت به سمت جهانی شدن کشورمان، با عزمی راسخ و با کنار گذاشتن توجیه‌ها و همچنین مشارکت روزافزون در این حرکت ملی، به سوی این هدف ملی گام بردارند.

سازمان

برای شما در مسئولیت مهمی که دارید، آرزوی موفقیت داریم. از اینکه با شفافیت، به پرسش‌ها پاسخ دادید، صمیمانه تشکر می‌کنیم. نشریه حسابرس آماده است به‌عنوان یک رسانه، در رسالت مهم توسعه گزارشگری مالی الکترونیک، همراه شما باشد.

یا موجب صرفه‌جویی در هزینه‌ها می‌شده‌اند. برای مثال، سامانه فروش بلیت‌های هواپیمایی یکپارچه هستند که به شما اجازه می‌دهند از یک محل برای هر بخش از سفر خود و با خطوط هوایی مختلف برای خود بلیت تهیه کنید. امروزه با ایکس‌بی‌آرال و دیگر ابزار مشابه، هزینه از میان برداشتن این فضاهای خالی بسیار کاهش یافته است و معادله هزینه-منفعت، به سمت منفعت سوق داده شده است؛ به این معنا که این شکافها با منفعت بیشتری با یکدیگر ارتباط پیدا می‌کنند. واحدهای تجاری هوشمند از این فرصت‌ها استفاده می‌کنند تا در فضای رقابتی همواره بهترین باشند، چراکه در بازارهای جهانی هر لحظه غفلت در تصمیم‌گیری‌های به‌موقع، موجب خسران جدی و یا کاهش در کسب منافع خواهد بود.

امروزه در بسیاری از سمینارهای بین‌المللی مرتبط با ایکس‌بی‌آرال و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، شرکت‌های نرم‌افزاری حضور چشمگیری دارند و به تشریح قابلیت‌های خود می‌پردازند. سرعت گسترش به‌کارگیری ایکس‌بی‌آرال در کشورها و شرکت‌ها، شرکت‌های نرم‌افزاری را به گسترش فعالیت‌های خود به‌خصوص در افزایش ویژگی‌های تجزیه و تحلیل و آنالیز داده‌های گردآوری‌شده ترغیب کرد. به‌گونه‌ای که به‌تقریب تمام شرکت‌های نرم‌افزاری، توانایی ارائه انواع و اقسام گزارش‌ها و نمودارها را (افزون بر کاربرپسند بودن) دارند. از اینرو، آنچه در این فرایند باید مد نظر قرار گیرد، شرکت‌های نرم‌افزاری کشور است که باید خود را با شرایط جدید وفق دهند و نیازهای واحد گزارشگر را تأمین کنند که البته به‌نظر می‌رسد غفلت در این موضوع موجب از دست رفتن بازار برای این شرکت‌ها خواهد شد. در این خصوص، اطلاعی که بنده دارم این است که برخی از این شرکت‌ها در پی به‌روز کردن سامانه‌های حسابداری خود هستند.

سازمان

سازمان بورس چه برنامه‌ای برای توسعه گزارشگری مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در آینده دارد؟ از حرفه حسابداری و حسابرسی برای مشارکت در این برنامه، چه انتظاری دارید؟

